

Key words: turnaround assets, report about the cash flow, direct method, indirect method, money streams.

УДК 657.15:332.012.324

Н.М. Давиденко, к. е. н., доцент Національного університету біоресурсів та природокористування України, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено формування інформаційного забезпечення процесу управління корпоративними фінансами, необхідних та додатних для реалізації аналітичних процедур, що дозволяє проведення аналізу за даними консолідованої фінансової звітності підприємства для прийняття управлінських рішень.

***Ключові слова:** фінансова звітність, баланс, облік, консолідація, управлінське рішення, бізнес-одиниця, корпоративне підприємство, інформаційне забезпечення.*

Побудова ефективної вітчизняної системи корпоративного управління повинна базуватися на якісно новій системі управління фінансами. Управління корпоративними фінансами є актуальною проблемою не лише для вчених-теоретиків, але й для господарюючих практиків.

Успішна діяльність і довгострокова життєдіяльність будь-якого бізнесу залежить від безперервної послідовності рішень менеджерів, котрі чинять економічний вплив на бізнес. Ці рішення викликають рух фінансових ресурсів, які забезпечують бізнес [5, с. 6].

Ефективність кожної керуючої системи в значній мірі залежить від якості сформованої та використаної інформаційної бази [1, с. 38].

Об'єктивна оцінка інвестиційної привабливості корпоративного підприємства безпосередньо залежить від прозорості, достовірності й повноти фінансової звітності, на підставі якої власник, інвестор чи кредитор міг би здійснювати контроль за фінансовими показниками діяльності корпоративного підприємства та приймати рішення щодо потреби та доцільності обсягів інвестування. Тому слід критично підходити до аналізу звітності, що надається корпоративним підприємством, і при прийнятті управлінських рішень враховувати слабкі місця, про які повинен знати кожен свідомий користувач.

В країнах з ринковою економікою давно усвідомлена важливість аналітичних досліджень. Практично всі фінансові аналітики використовують результати аналізу фінансової звітності для оптимізації своїх інтересів.

В зв'язку з цим, питання особливостей фінансової звітності корпоративних підприємств є об'єктивною необхідністю. Питання аналізу фінансової звітності досліджувалися в працях вітчизняних і зарубіжних вчених та фахівців: Брейлі Р., Ван Хорна Дж., Боди Зви; Роса С., І.О. Бланка, А.М. Поддєрьогіна, А.В. Чупіса та інших. Разом з тим залишаються недостатньо висвітленими проблеми консолідованої фінансової звітності, що істотно знижує достовірність інформаційної бази прийняття управлінських рішень. Нерозв'язаність вказаної проблеми й визначила необхідність проведення даного дослідження.

Тому метою статті є обґрунтування методичних рекомендацій щодо оцінки фінансової звітності корпоративних підприємств.

Документальне знайомство зовнішніх користувачів з діючим корпоративним підприємством традиційно починається з аналізу балансу. Тому від якості вихідних показників залежить коректність висновків й ефективність прийняття рішень.

У великих компаніях та об'єднаннях підприємств облікова політика та інші стандарти управлінського обліку повинні мати корпоративний статус. Ці стандарти встановлюють порядок і принципи ведення обліку щодо всіх сегментів і видів діяльності компанії з урахуванням їх специфіки, затверджуються усіма підприємствами, що формують компанію.

Лише, базуючись на такому підході, можна побудувати систему управлінського обліку, яка реально забезпечить як менеджмент головної компанії, так і керівників підприємств, що входять у фінансову групу, необхідною і адекватною управлінською інформацією. А якщо окремі підприємства корпорації самостійно затверджують стандарти обліку або більш того ведуть облік без будь-якого нормативно затвердженого порядку, говорити про ефективну систему управлінського обліку не доводиться.

Консолідована фінансова звітність в Україні складається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку П(С)БО 20 «Консолідована фінансова звітність», затвердженого Наказом Міністерства фінансів України за №176 від 30 липня 1999 р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України №161/4382 від 15 березня 2000 р.

Консолідовану фінансову звітність подає материнське підприємство. До консолідованої фінансової звітності включають показники фінансової звітності всіх дочірніх підприємств, за винятком показників фінансової звітності тих дочірніх підприємств, які не включаються з причин, якщо:

- дочірнє підприємство здійснює діяльність в умовах, які обмежують його здатність передавати кошти материнському підприємству. Активи таких дочірніх підприємств відображаються як фінансові інвестиції відповідно до П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»
- контроль дочірнього підприємства є тимчасовим, оскільки воно було придбане й утримується лише з метою його наступного продажу протягом короткострокового періоду [4, с. 180].

Особливістю консолідованої фінансової звітності є те, що активи, зобов'язання, доходи та витрати двох чи більше юридично самостійних одиниць об'єднуються в окрему систему фінансових звітів.

Коли одній компанії належить контрольний пакет акцій іншої компанії (внаслідок придбання більше 50% акцій з правом голосу цієї компанії), їх фінансові звіти зводяться воедино. Процес зведення називають консолідацією. Кожна з цих двох компаній є окремою юридичною особою, яка має власну систему обліку і складає незалежні фінансові звіти. Однак, через специфічні взаємовідносини для цілей фінансової звітності їх розглядають як єдину економічну одиницю. З цієї причини головна компанія (якій належить більше 50% звичайних акцій з правом голосу іншої компанії) мусить також складати зведені фінансові звіти.

Консолідація фінансових звітів впливає тільки на звітність головної компанії з фінансових результатів діяльності власне головної компанії та її дочірніх підприємств. Облік і звітність дочірніх підприємств не зазнають ніякого впливу через консолідацію фінансової звітності. При здійсненні консолідації, фінансові звіти головної і дочірніх компаній складають у звичайному порядку, а потім зводять на постатейній основі. Тобто, консолідація фінансової звітності не впливає на облік операцій ані головної, ані дочірньої компанії.

Для організації обліку та складання звітності у великих компаніях, фінансових групах та об'єднаннях підприємств створюється окремий об'єкт управління, структурно-відокремлений елемент корпорації з конкретною функціональною спрямованістю бізнес-одиниця.

Сучасні технічні і програмні засоби дозволяють організувати облік за всіма бізнес-одиницями в єдиному банку даних на базі єдиного плану рахунків і внутрішньо корпоративних аналітичних реєстрів. Найкращий варіант архітектури інформаційної системи — єдина централізована база даних на сервері в головній компанії. Обмін інформацією з територіально віддаленими бізнес-одиницями може відбуватись за виділеними Інтернет-каналами посередництвом VPN-технології. Єдина база даних має значні переваги у порівнянні з розрізненими локальними базами. Виключає важко налагоджені

процедури завантаження-розвантаження, дозволяє адмініструвати систему з центру без виїзду тощо [1, с. 18].

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки інформація виступає як один з першочергових ресурсів, значення якого адекватне значенню матеріальних, сировинних, фінансових та інших. Ефективне та системне використання цих ресурсів в процесі виробництва в значній мірі залежить саме від стану та використання інформації, яка міститься у фінансовій звітності.

Досліджено формування інформаційного забезпечення процесу управління корпоративними фінансами, як сукупності інформаційних ресурсів та способів їх організації, необхідних та придатних для реалізації аналітичних процедур, що дозволяє проведення аналізу за даними консолідованої фінансової звітності підприємства, структурування великих об'ємів вихідних даних з метою їх постійного використання на основі комп'ютерних технологій та окремих програм.

Використання комп'ютерних програм з метою аналізу передбачає наявність розроблених методик та алгоритмів обробки первинної облікової інформації для підтримки прийняття управлінських рішень. Таке удосконалення технологій фінансового менеджменту на базі його інформаційного забезпечення дозволяє змінити відношення до процедур, регламентів, документів тощо згідно з міжнародними стандартами консолідованої фінансової звітності, підвищує надійність і достовірність, надає можливість перевірки документообороту, повного висвітлення облікової політики щодо фінансових ресурсів корпоративного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент. — К.: Ника-Центр, 1999. — 528 с.
2. Воробйов Ю.Н. Капітал підприємницьких структур в системі фінансового менеджменту. — Сімферополь, Таврія: 2000. — 324 с.
3. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання Прес, 2002. — 384 с.
4. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 485 с.
5. Рясних Є.Г. Основи фінансового менеджменту. — Хмельницький: Технологічний ун-т. Поділля, 2000. — 210 с.
6. Транснаціональні корпорації: Навч. посібник / В. Рокоча, О. Плотніков, В. Новицький та ін. — К.: Таксон, 2001. — 304 с.
7. Фабоці Ф., Уілсон Р. Корпоративні облигації, структура і аналіз. Пер. з англ. — М: Альбіна – Бізнес Букс, 2005. — 445 с.

Annotation. Investigational forming of the informative providing of process of corporate financial management, necessary and suitable for realization analytical procedures, that allows the leadthrough of analysis from data of the consolidated financial reporting of enterprise for making administrative decisions.

Key words: the financial reporting, balance, account, consolidation, administrative decision, business is unit, corporate enterprise, informative providing.

УДК 65.011.56

О.А. Зінченко, к. е. н., доцент Криворізького технічного університету

ПРІОРИТЕТНІ УПРАВЛІНСЬКІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ПРИБУТКУ ТА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті відображено формування, рівнів якості прибутку а також методичні підходи до визначення ключових показників результатів, витрат і ефективності діяльності підприємства, що враховують особливості підприємницької діяльності і інтерес в ній власників капіталу.

Ключові слова: якість прибутку, результати діяльності, оцінка якості прибутку.

Пріоритетними питаннями щодо розробки управлінських рішень в ході ведення фінансово-господарської діяльності підприємства є визначення результативності підприємства. Слід відзначити, що не менш важливим елементом, що є основою стійкої конкурентоспроможності підприємства та ґрунтується на активній інноватизації підприємств, є високий рівень якості прибутку. Тому питання розробки методологічних підходів до оцінки якості прибутку, а також удосконалення методологічного інструментарію щодо визначення результативності підприємства є актуальними в умовах зростаючої конкуренції.

Питанню визначення сутності, ролі та функцій прибутку як загально визнаного результату діяльності присвячено праці значної кількості вітчизняних та зарубіжних економістів.

Так, в роботах [1, с. 289, 2, с. 187, 3, с. 305] прибуток визначається, як основний мотив діяльності підприємств.

Автори роботи [4, с. 173] відзначають, що прибуток характеризує кінцевий результат діяльності.